

Svet
Evropske unije

Bruselj, 22. november 2019
(OR. en)

14251/19

SOC 751
GENDER 52

DOPIS

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Prihodnje politike za enakost spolov in vključevanje načela enakosti spolov v EU Orientacijska razprava

V prilogi vam pošiljamo dopis, ki ga je predsedstvo pripravilo kot vodilo za razpravo na seji Sveta EPSCO 10. decembra 2019.

Prihodnje politike za enakost spolov in vključevanje načela enakosti spolov v Evropski uniji

1. Ozadje in izzivi

EU se lahko pohvali z nekaj pomembnimi dosežki na področju enakosti spolov, npr. z bolj uravnoteženo zastopanostjo spolov pri odločanju, sprejetjem direktive o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja ter doslednejšim vključevanjem načela enakosti spolov v zunanje delovanje EU. Vendar analiza iz poročila Peking +25¹, ki ga je pripravil Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE), kaže, da so nekateri stari izzivi v smislu enakosti spolov, vključno z razlikami med spoloma pri zaposlovanju, plačilu, pokojninah in stopnji revščine, pa tudi nasilja zaradi spola, še vedno prisotni. Hkrati se pojavljajo novi izzivi, na primer zaradi digitalizacije, migracij in podnebnih sprememb. Indeks EIGE za leto 2019 kaže, da je EU z oceno 67,4 še vedno daleč od tega, da bi dosegla enakost spolov.

V poročilu Peking +25 je v zvezi z vključevanjem načela enakosti spolov ugotovljeno, da je vključevanje vidika spola v različna področja politike EU razdrobljeno in brez kontinuitete. Orodja za takšno vključevanje, recimo ocene učinka na enakost spolov, se pri oblikovanju politik na ravni EU ne uporabljajo pogosto.

Kar zadeva vključevanje načela enakosti spolov v gospodarske in proračunske politike, so napredek upočasnile pomanjkljivosti pri izvajanju in dejstvo, da ni ciljev, ki bi bili vezani specifično na spol. Nekateri skladi EU sicer imajo cilje, ki so vezani specifično na spol, in/ali cilje na področju vključevanja načela enakosti spolov, vendar teh v praksi pogosto ne podkrepijo z izvedbenimi ukrepi; takšni so npr. evropski strukturni in investicijski skladi. Kljub nekaterim prizadevanjem, da bi bila enakost spolov vključena v izvajanje evropskega semestra, denimo prek skupnih poročil o zaposlovanju in z uporabo po spolu razčlenjenih podatkov, je povezava med makroekonomskimi elementi in elementi enakosti spolov šibka, učinki, ki jih na enakost spolov imajo politična priporočila, pa se običajno ne ocenjujejo. Zaradi težav pri sledenju porabe na področju enakosti spolov je v EU težko pripraviti proračun, ki bi upošteval vidik spola.

¹ Pregled izvajanja pekinških izhodišč za ukrepanje 25 let po tem, ko so jih sprejeli Združeni narodi.

Enakost med moškimi in ženskami je ena od glavnih vrednot in temeljnih načel Evropske unije, kot so navedena v Pogodbi o Evropski uniji in v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah. Pogodba o delovanju Evropske unije (PDEU) Uniji nalaga, naj si pri vseh svojih dejavnostih prizadeva za odpravo neenakosti, istočasno pa spodbuja enakost med moškimi in ženskami;

EU se je politično zavezala, da bo k uresničevanju načela enakosti spolov pristopala na dva načina, in sicer z vključevanjem vidika spola v vse politike ter s posebnimi ukrepi za spodbujanje enakosti spolov in za boj proti diskriminaciji. Vključevanje načela enakosti spolov je ena od glavnih prelomnih strategij za podporo uresničevanju tega načela. Kot primer vključevanja načela enakosti spolov v politike EU omenimo akcijski načrt za enakost spolov II (2016–2020) – za področje zunanjega delovanja EU – in strateški okvir EU za raziskave in razvoj, pri katerem je zelo v ospredju vidik spola.

Raziskave so pokazale, kateri elementi so bistveni za uspešno vključevanje načela enakosti spolov. Prvič, potrebna je močna politična zavezanost takšnemu vključevanju. Prav tako je treba zagotoviti ustrezne institucionalne strukture in postopke ter okrepiti dejansko izvajanje na posameznih področjih politike, tudi na podlagi z znanjem podprtega spremljanja in ocenjevanja ter z uporabo obstoječih instrumentov, npr. z ocenami učinka na enakost spolov.

2. Zavzemanje za enakost spolov in vključevanje načela enakosti spolov v EU: kako naprej

Finsko predsedstvo bo v okviru seje Sveta EPSCO 10. decembra opravilo orientacijsko razpravo o prednostnih nalogah in smernicah v zvezi s politikami EU za enakost spolov, tudi o vključevanju načela enakosti spolov. Cilj je preučiti, kako bi lahko utrdili politično zavezanost boju proti neenakostim med spoloma in tozadevne specifične ukrepe ter zagotovili dejanski napredek pri doseganju enakosti spolov.

Na pobudo finskega predsedstva je 30. septembra in 1. oktobra 2019 v Helsinkih potekala konferenca na visoki ravni z naslovom „Europe for Gender Equality? Taking Stock – Taking Action“, na kateri sta bila obravnavana trenutno stanje in nadaljnje ukrepanje v zvezi z enakostjo spolov v Evropi, zlasti pa prihodnje politike EU za enakost spolov ter vključevanje načela enakosti spolov v gospodarske in proračunske politike. Udeleženci in udeleženke so poudarili, da je potrebna močna strategija EU za enakost spolov. Po njihovem mnenju so ocene učinka na enakost spolov in priprava proračuna, ki bo upošteval vidik spola, pomemben instrument za vključevanje enakosti spolov v ekonomske odločitve in za to, da bi bila vprašanja enakosti spolov dejansko upoštevana v ekonomskopolitični agendi. Poudarili so, da se z uresničevanjem evropskega stebra socialnih pravic in ciljev trajnostnega razvoja ter uporabo kazalnikov enakosti spolov v okviru evropskega semestra odpirajo nove možnosti za vključevanje načela enakosti spolov. Ocenili so, da je prepletanje sektorja, ki zadeva enakost spolov, in tistega, ki zadeva proračun, bistveno za pripravo proračuna, ki bo upošteval vidik spola.

Začetek mandata nove Komisije in trdne zaveze glede enakosti spolov, ki jih je prevzela novoizvoljena predsednica Ursula von der Leyen, vključno s strategijo za enakost spolov, so dobra podlaga za krepitev politik za enakost spolov in vključevanje načela enakosti spolov v EU. Novoizvoljena predsednica je obenem izjavila, da namerava evropski semester preoblikovati tako, da bo vključeval cilje ZN glede trajnostnega razvoja, med katerimi je tudi cilj 5, ki zadeva enakost spolov.

Glede na navedeno naj ministri in ministrice odgovorijo na naslednja vprašanja:

1. Katere bi morale biti tematske prednostne naloge politik EU za enakost spolov v naslednjih petih letih?
2. Katere ukrepe bi EU morala sprejeti v naslednjih petih letih, da bi se zoperstavila neenakostim med spoloma in okrepila politike za enakost spolov?
3. Kako lahko zagotovimo, da bo enakost spolov bolj vključena v pglavitne bodoče strategije EU in procese, ki zadevajo njene posamezne politike, tudi gospodarske in proračunske? Kateri so tiste strukture, sredstva in oblike sodelovanja, ki bi bile za to primerne, tudi na ravni Sveta?